

HEJÉRMÉGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben,		vidéken:	
1 óra	2 K	1 óra	2-50 K
1 évre	24 K	1 évre	30 K

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1. Telefon: 208.

Felölös szerkesztő: Hajós József.

A polgármester figyelmébe.

V.

Az egyeség 6-ik pontja szerint a város az áramár emelésén felül még különböző, címeken jelentékeny fizetéseket köteles teljesíteni, hogy miért, az nyílt titok, indokait nem ismerjük.

Hogy miért fizetjük vissza a múltban a Phoebussal szemben kivett bírságokat; hogy a 40.000 koronát meghaladó közvilágítási díjból miért fizetjük meg az 1916. október 1-től azon jogalapon visszatartott világitási díjakat, a melyet a város a nem világitás miatt visszatartott, szóval az egyeség szerint miért fizetjük meg a Phoebusnak azt a közvilágítást, melyet nem szolgáltatott, nem tudjuk, de azt sem, hogy ezentűzrekre menő joglemondásért, az egyeség a városnak mi csoda előnyt juttat.

A legérdekesebb, de egyuttal a legkirívóbb megállapodása az egyeségnek az ugynevezett szénklauszula, a mely szerint ha egy vagon szén ára a mai 400 koronával feljebb száll, akkor 10—10 koronás áremelkedés 0-25 fillérrel, tehát 40 koronás áremelkedés szében 1 fillérrel emelkedik.

Nézük, mit jelent ezen egyeségi megállapodás.

Köztudomású, hogy meg ezen esetekben a szénár, mely a szénadóról. — A tervezet szerint a szénár 20 százaléka lesz az adó. A szénadó tehát egy vagon szénét körülbelül 40 koronával drágít meg, a mely esetben a Phoebus egy fillérrel emeli az áram-árát.

Gerő gyárigazgató bizottsági tag a közgyűlésen kereskedői szakértővel világosan kimutatta, hogy ezen szénklauszulanak mi lesz a következménye.

Reámutatót, hogy a villany telep évi szénszükséglete 570 vagon — Ily fogyasztás mellett tehát a Phoebus 1919-től kezdve a mikorra a szénadó életbeléptetése tervezetik, 570 ezer 40 koronával, azaz 22880 koronával fizet többet a szénvételára fejében. Ezzel szében az áramár felemelése folytán a több mint 500.000 koronára felemelkedett áramdíjbevétele után az egyeség szerint a holt-tovattörának 1 fillérrel leendő felemelése az összebevétel 10 százalékát, azaz 50000 koronát juttatna a Phoebus pénztárának, és így a szénadó behozatala esetén az általa fizetendő 22880 korona adóval szében 50000 koronát vasalna be a közönségtől, vagyis a szénadó évenként 27.200 koronát profitózná a Phoebusnak.

Egyes szám ára 8 fillér.

De az is tudott dolog, hogy a vasuti tarifa felemelése küszöbön van, de a szénárának egyéb okokból leendő megdrágulása is a valószínűség határára ből van. Mi lesz ez esetben az egyeségben stipulált szénklauszula eredménye? Nem más, mint hogy annyiszor leszünk kénytelenek minden jócélú nélkül 2-200 koronával a Phoebusnak évenként többet fizetni, a hányszor 40 koronával fog a szén ára a mai dráma szében vagononként emelkedni.

Hogy az egyeség ezen feltételének elfogadása nem volt megfontolt és indokolt, az alábbiakból is kitűnik. — A mely egyuttal ipazolja a Gerő tala álláspont helyességét és számszerűségét.

A szén a Phoebusnak a háboru előtt vagononként került 186 koronába, jelenleg került 406 koronába. Huszonkészer emelkedett tehát 10 koronával, illetve öt és fél-szer 40 koronával.

Ezen idő alatt azonban a szénárán kívül a villanytelep összes kiadásai, mint a munkabér, olaj és egyéb anyagokunk ára is emelkedett.

Nézük meg, hogy az általános áremelkedés szében mennyire megnövekedett az áramnak felemelése. Az egyeség szerint 6 fillérről 9, illetve 10 fillérre. Eszerint minden 10 koronával emelkedés szében a Phoebus körpóttással 14, illetve 16 filléres áremelkédést kíván, mert ily arányszám szerint érjük el a 9, illetve 10 filléres áramárát.

Ezzel szében az egyeség a a mai szénáraknak tonnanként 1, tehát vagononként 10 koronás árdragulása esetén 0-25 százalék áremelést biztosít a Phoebusnak.

Pedig a helyzet nem egyforma, hanem kedvezőbb a Phoebusra nézve, mert amíg 1918-ig az árdragulás nemcsak a szénre terjed ki, hanem a munkabérre, olajra stb. addig 1919 kezdve a drágulás csak a szénre redukálódik, mert valószínűtlen a munkabér további emelkedése, — sőt a valószínűségben a Phoebus ma kevesebb munkabért fizet mint 1916-ban, azonkívül az olaj is az 1916 évi árral szében lezállt.

Mindennek a logikai következményének annak kellene lenni, hogy az általános árdragulás kiegyenlítésére szükséges 14 filléres áremelkédési kulcs, a szénárának egyoldalú emelkedése esetén leszáll 8, vagy 10 fillérre.

nem pedig az, hogy felszálljon 25 fillérre.

Az egyeség ezen hibás számítása is kimutatja, hogy egyezkedőink kezéből kivette a Phoebus a ceruzát és a számításokat ő végzte.

HIREK.

— Nyugdíjba vonult. Korniss István rakkeresztári jegyző, egyszál okokból aug. 1-től való nyugalmaztatását kérte az állásáról.

— Felmentették. Ziváros Atadár lb. rendőrfőkapitányt a katonai szolgálatból. A közeli napokban fogja elfoglalni hivatalát.

— Szabadság. Polczér Péter városi gazdasági tanácsos szabadsága letelével jul. 15-én fogja el hivatalát.

— Polgári iskola városunkban. Ez a kérdés régen kísért városunkban, hisz elég szomorú, hogy ilyen városban mint Székesfehérvár még nincsen fiú polgári iskola. A kereskedelmi társulat kezdeményezésére a város már közel volt hozzá, hogy polgári iskolát teremtsen. Most a kereskedelmi társulat kebelében újra felvetették az eszmét, a választmány legközelebb már foglalkozik vele és reméljük, hogy most már sikerül megoldani ezt a régebbi nagy ógályt.

— Tizenhetes Hét. A tizenhetes Hét bevétele már túl van a 110.000 koronán, ugy hogy a lista jövedelem keretén 100.000 K lesz, tehát a legmagasabb szám, amit jövekedési rendezéssel eddig elértünk.

— Belratások. A ciszterci rend székesfehérvári főgimnáziumának 1. osztályába a beiratások június hó 22-én és 23-án d. e. 9—11 órákor az intézetben lesznek. Jun. 22-én a helybeli illetőségű r. kath. vallású, jó előmeneteli tanulók irakozhatnak be, jun. 23-án pedig a vidéki illetőségű, r. kath. vallású, jó előmeneteli tanulókat veszik fel. A beiratásnál bemutatandó okmányok az elemi isk. bizonyítvány, a születési és újraoltási bizonyítvány.

— A szarvasmarha rekvirálás. Tudvalevő, hogy a közlelmezési miniszter Székesfehérvárról 120 darab szarvasmarha rekvirálását rendelte el. Városunkban, ahol ugy is tejjánya van, e kontingens beszolgáltatása tübbetlen állapot adné elő. A megjelölt rekvirálás mindössze 30 szarvasmarhát tudott összehozni. A városi közlelmezési minisztertel kéni fogja, hogy a kivett kontingensből még hiányzó 90 szarvasmarha rekvirálásról tekintsen el.

— Halálozás. Mély részvétellel vesszük a szomorú hírt, városunk egyik legambiciózusabb fiatal kereskedőjének, Schnetzer Nándornak haláláról. Középkiskolai tanulmányai elvégzése után külföldön képezte magát pályájára s édes atya halála óta ő vezette sok szaktudással és rátermettséggel a család nevével viselő régi, szolid üvegkereskedést. Becsületlen, hívő keresztény s amellett egészen modern, széleslátókörű ember volt, halála nagy vesztesége Székesfehérvár kereskedelmének. Mult hó végén meghült s az ebből keletkezett tüdőgyulladás ölte meg a 46 éves, legszebb férfikorát élő egészséges, szép szál emberit. Kiterjedt, előkelő rokonságán kívül fiatal özvegy és négy kis gyermek sírja. Temetése június hó 21-én pénteken d. u. fél 6 órákor lesz a Szőgyény utcai gyászaházban. Az engesztelő szentmise ugyanaznap délelőtti 10 órákor lesz a székesegyházban. Nyugodjék békeben.

— Megnyitnak a napközi otthonok. A nyári aratási és csepelési munkák, az iskolák szünetelése szükségessé tette, hogy a munkások gyermekeinek elhelyezésére a városban több helyütt napközi otthonokat állítsanak fel. Napközi otthon lesz az Erdőes. Mancz János utcai, tóvárosi és református iskolákban. Megnyitjuk július elsején lesz.

— Az új vasút. A Székesfehérvár-Bábolna vasút vona-

lának kérdése városunk társadalmának minden rétegében ólónk érdeklődést keltett. Mindent azt tárgyalják, hogy másodszor nem szabad megelni annak a szegénynek, mely a balatoni vasút építésénél rajtunk megégett. Nem szabad megengedni, hogy ez a vonal is bekerülje városunkat. Az iparosok is erősen munkálkodnak a kérdésben s erős megalmat akar nak kifejtieni. Legközelebb gyűlést fognak összehívni, melyen el akarják határozni, hogy a városhoz emlékiratot adjanak be.

— Tandíj felemelés. A nehéz idők közöszerítő nyomása alatt a kereskedelmi társulat igazgató bizottsága is elhatározta, hogy a kereskedelmi iskola tandíját 200 K-ról 240 koronára emelik fel. A hasonló intézetek között még most is egyike a legolcsóbbaknak.

— Re virálók lesznek kultuszminiszteri rendelet folytán az ideigabona rekvirálásnál a középiskolai tanárok és elemi iskolai tanítók. A rendlet szerint a tanárok a tervény átvételnél ellenőrnők, a tanítók pedig rekviráló biztosok lesznek. Na gyobb díjazásukat helyezi kiállításba a minis ter.

— A Felső Kereskedelmi iskola 50 éves. Felső Kereskedelmi iskolánk most tölti be fennállása 50-ik évét, de ezt a kultur ünnepet most nem ülik meg, mert a mai vásáros napok erre nem alkalmasak. 1867. augusztus 27-én adták be a kérvényt az iskola megnyitására és 1868 október 1-én nyitották azt meg. Az igazgatók: Berendorfer Kálmán s főleg dr. Faludi Miksa az iskolát annyira felvirágoztatták, hogy 1887-ben már akadémiai rangra emelték a miniszteriumban. Ebben a felvirágoztatásban nagy részük volt Wertheim Salamon s Felmayer Isván elnököknek, valamint Pápay Nándor elnöknek is. S hogy az ország hasonló intézetei között ma is kiünö hírű ez Pék János igazgató, Wertheim Armin és Karl István munkájának, valamint tanári karának köszönhető. Az iskola ma 60.000 K költséggel dolgozik, végzett tanulóit pedig a fővárosi intézetek kapkodják el, hőkében is. Volt tanulóit közül Székelyt a Magyar bank volt vezérigazgatóját, Alapit, a belvárosi takarékp. igazgatóját és Báró Lippát a Laender bank igazgatóját említjük fel. Megjegyezzük, hogy a társulat által fenntartott taniskola is 67 éve áll már fenn.

— Zeneiskolai hír. A zeneiskolában a folyó tanévet szabályosan végzett növendékek beírása az 1918—19. tanévre ma délután megkezdődött és péntek estig (d. e. 8—12 és d. u. 3—5) tart. Ujjonnan jelentkező növendékek is felvételt kaphatnak ezen idő alatt.

— A befözni való cukor. A kereskedelmi társulat és a kiskereskedők egylete együttes beadványát adták be a városban meglévő a közellmezési bizottságot, hogy a befözésre való cukor elárulását bizza meg a kereskedőket is. Azzal indokolták meg, hogy az ácsorgást így lehelne megszüntetni, azonkívül ne károsítsák meg a kereskedőket, akik az adó javarészt fizetik. A kérelmet visszautasították. A kereskedők erre javítanlag emeltek panaszt a belügy-, a kereskedelmi s a közellmezési miniszteriumnál. Elpanaszolták, hogy a kereskedőket mellőzik egyéb cikkek árulásiásánál is, a városi üzlet tehát egyenlőtlen fegyverekkel verseny ző konkurens, mert az altruizmus neve alatt kiváltságai vannak, azaz ó kap árut. A kereskedők körében, akiknek üzletmenete az árhiány miatt teljesen megcsappant, nagy az elkeseredés, sőt arról van szó, hogy mozgalmat indítanak, hogy az üzleteket bezárják. Ezen az áldatlan helyzetet valamiképp a városnak segíteni kell.

Értesítés. A Székesfehérvári Jótékony Nőegyesület háladáó sz. miséje e hó 22-én délután 9 órakor lesz a székesfehérvári templomban, melyre az egyesület tagjait ez uton hívja meg: Szőgyény Marich Julia, az egyesület védnöke.

Hadikölcsönt jegyezni hazafias kötelesség!

— Veszeleyn az állatvásár. Vasárnap országos vásár lesz Székesfehérváron. A környékben többhelyütt a marhák közt zött száj és körömfájás fordult elő, ezért a marhavásár megtartása elő akadályok gördültek. A város az akadályok elhárítására megiet minden intézkedést.

— A napközli otthonok fenntartásához juttatott újabb adományok: gróf Bathányi Lajos, öz. gróf Károlyi Gyuláné 1000—1000 K, gróf Zichy Rafael, Rosenzweig László, Székesfehérvári és Fejermegyei Takarékpénztár 500—500 K, Marschall Lajos 300 K, Horthy Istvánné, Weisz és Tull 200—200 K, gróf Esterházy Mórinné, Malta Árpád, Szávits Miklós, Löwy Károly, Deutsh-Aladár, gróf Nádasdy Tamásné, Molnár János 100—100 K, dr. Kistelek Károly, Fanciere, Heller Dezső, Vajda Armin, Braun Lajos, öz. Fittler Béláné 50—50 K, N. N. 40 K, Balog Lipót, dr. Kollenecker Viktorné 30—30 K, Radler Gottfried, id. Lintner Sándorné, öz. Czenthe Pálné, dr. Ruffer Gézánné 20—20 K, Schranz Jánosné, Korai Adolf, Melczér Jakab 10—10 K, N. N. 750 K, Türk 6 K, Káldor és Kelemen, Stephany Alajosné 5—5 K, Pásztoy Sándor 4 K, Emhecht 2 K, Ganz, Papp, Radó, 4 N. N. 1—1 K. Természetbeni adományt küldtek: Marschall Nándor 200 kgr. burgonya, 100 kgr. zöld borsó, 50 kgr. száraz bab, Magyaralmási gazdaság 600 kgr. burgonyát, Verines Frigyes csecsemőruhát, Borics Lajos fejkendő, Frankl 6 bögre, Pásztoy Sándor 1 tégey vazelin, 1 üveg Lysoform, Steiner Vilmos 4 üvegpohár, Eisler tollszár, iron, Fabian szarított tészta, Minerva nyomda iron.

— Jótékonyág. A Tizenhetes Hét számára még a következő adományok folytak be. Móri mulatságok: 2797 kor. Zsigmond Szőcskei: 2212 kor. Káldor Jánosné: 1891 kor. Agrárbank: 1000 kor. Pákoz: 842 kor. Burszák Ede gyűjtése: 755 kor. Pustlavami multság: 600 kor. Pájsz Pál dr. 500 kor. gr. Eszterházy Mórinné 500 kor. dr. Kővágyó Péter gyűjtése 300 kor. Kummer Lajos gyűjtése 300 kor, Sárkeresztúr 272 kor. Simontornya 227 kor. — 200 kát: Marschall Nándor, Bárdossy N. Rácármási kongregáció, Halján István gyűjtése. 119 kát Tabajd. 100 kát: Szávits Miklós, Blau Arnold, Szegő Sándor, Rosenzweig László, Zámoly község, Fejerm. takarékp.

70. kát Grünwald Edéné. 90 kát: Pappenheim Siegfriedné. 67 kor., Pap János gyűjtése. — 60 kát: Sárkeresztos. Gyuró. — 50 kát: Döbberény, Fischer Vilmos, dr. Molnár János, Bonyhád s V. tá. karékp. Farkas százados. Szinügyi bizottság. Hölzer Antal. 40 kát: Nagyveleg. 30 kát: Rauscher Béla. 20 kát: Dr. Eisenbart Károly, Horváth Mihály. O. M. B. Dr. Gröz József, Füle 15 kát: Huszár Károly. 15 kát: Ruff Béla, Tihanyi István, Kubik János, Göttmann András, Herbst József. Döbrököz, Szalai Jenő.

Köhögés ellen kifünően bevált báziszer a Sörk-pasztila. Egy doboz ára 150 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly király-terti gyógyszerüzében. — Téteyben adandó szerekhez téteyhiány miatt a téteyeket tessék magukkal hozni.

Szerkesztői üzenet.
K. S. Szerkesztőségünknek az országban megjelenő minden értékes és valamire való napilapja jár, a folyóiratok szintén, de az a radikális feminista kisdéd "havi folyóirat" nem jár nekünk, és nem is engedjük hozzánk. Ma láttam először egy példányát valaki elhozta. Olvastam is belőle s mondhatom, hogy igen mulattatót; főleg a klerikalizmus elleni idétlen nyelvitöltegetéseken nevettem; írjaink kiválóan utánozza az utcai hátul gombolósokat. Természetesen nem fogunk vele foglalkozni, mert a kisdéd folyóirat elvész az ismeretlen ködöbe, mi pedig nem akarunk annak a "havi folyóirat"-nak nevezett izének reklámot csinálni.

Hatósági hirdetmény.
Székesfehérvári központi szövetkezet. A következő kereskedők-nél fog a szappanjegyekre kiárusítani:
Deutsch Kálmán, Vásártér. Eblán Ferencz, Nádor utca. Grünfeld Adolf, Palotai utca. Holländer Ignác Deák Ferenc u. Illés Károly, Simor utca. Kovács István, Palotai utca. Kovács Imre, Simor utca. Karl J. és Fia, Nádor utca. Obermayer Imre, Rákócy utca. Simon György, Széchenyi utca. Stern Ignác, Szőgyény Marich utca.

Stern Béla, Simor utca. Löwinger Gyuláné, Palotai utca. Tögl Gyula, Károly király-ter. Vértés Aladár, Felsőkirálytor. Wrabel József, Deák Ferenc u. Ker. Fogy. Szöv., Szőgyényi Marich utca. Weisz Sámuel, Kis-Kecskemét. Köz és Magán tisztv. Rókócl u. Honvéd Besz. Csop. Városi bolt. Közérdek Fogy. Szöv.
Szefhérvár, 1918. jún. 19.
A Közellátási Hivatal.

APRÓHIRODTESEK.
Apróhirdetésekt 10 szóig 150 kor., azonfeül minden szóért 10 fillér fizetendő. Egy cserelét vagy bejárónót ke resnek úríházhoz. Cim a kiadó-hivatalban.

Harisnya javítást elvállal öz. Frankenberg Ferencné Királykut-utca 8. sz. alatti lakós hadiözvegy. Munkája a Hadsegélyző Hivatalban (Kossuth-u.) megtekinthető.

Fözönő. Jó családból való gyakorított főzőnő ajánkzik jobb házba, papi házba, magános úr, vagy urnőhöz, esetleg kisebb étkezdebe vidékre is. Kifünően éni a gyümölcs, lekvár és zöldsédélek ellevését is. Levelet a kiadóba kér "Intelligens 38" címre.

Hátomszobás utcai lakás mel lékhelyiségekkel, kocs szin-istálóval, Augustus 1 ére kiadó, Gáz telep-utca 19. szám.

Jó fizetésre könyvelőt keres a Székesfehérvári Központi Szövetkezet. Szakképzett pályázók dr. Kövessy István ügyvéd, szöv. elnöknel jelentkezhetnek. — (Lakása: Megyeház u. 17.) Hötgyek is pályázhatnak.

Kempis Tamás világhírű könyvecskéje kapható Horvátné és Rónainé papirkereskedésében. — Ugyanott kapható Szalézi sz. Ferenc Pílotheadja.

Alantá-színház
Szerdán és csütörtökön, június hó 19 és 20-án:
Mia May legszebb filmje!
A szivünk asszonya.
Regényes színjáték 4 fét.
A kis harang című ének betélet FARAGÓ LILI művésznő énekl.
Előadások: 7 és 9 órakor.
Rendes helyárak.

Apollo-színház.
Szerdán és csütörtökön, június 19 és 20-án:
Két NORDISK sláger egy műsoron!
MÁSODVIRÁGZÁS.
Dráma 3 felvonástau. Főszereplők: Gunnar olnás és W. Larsen.
Alkoholmentes házaszár.
Kacngató vígjáték 3 felvonásban. Főszereplők: H. Paulmüller, és Hans Stöf.
Előadások: 7 és 9 órakor.
Rendes helyárak.

A Székesfehérvári Butorkészítő Iparosok Szövetkezte mély szomorúsággal jelenti, hogy felejtethetlen, szeretett ügyvezető igazgatója
SCHNETZER NÁNDOR úr
áldásos, fáradhatatlan tevékenységű életének 47-ik évében, f. hó 19 én elhunyt.
Szövetkezetünk megalapítóját, ügyeink, eszméink megértő nemes támogatóját gyászoljuk és emlékéit megkezdett munkájának folytatásában kegyelettel őrizzük.
Székesfehérvár, 1918. június 19-én.
Nyugodjék békében!

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár.